

Dijitalleşme ve Algoritmik Bilgi Bağlamında Kuşakların Dönüşümü ve Kuşaklararası Etkileşim

Nesrin Yazar¹

Özet

Bu çalışmada, kuşak kavramı sadece yaş temelli bir sınıflandırma olarak değil, aynı zamanda ortak tarihsel deneyimler, toplumsal koşullar ve kültürel dönüşümler içinde şekillenen sosyolojik bir olgu olarak ele almaktadır. Sessiz Kuşak'tan Alfa Kuşağı'na uzanan kuşak sınıflandırması üzerinden kuşakların değer algıları, iletişimi yönlendirme biçimleri, çalışma yaşamına yönelik beklentileri ve toplumsal olayları anlama, kavrama ve yorumlama pratiklerindeki farklılaşmalar tartışılmaktadır. Kuşakların homojen gruplar olmadığı; sınıf, eğitim, mekân, aile yapısı ve toplumsal cinsiyet gibi değişkenlerin kuşak içi çeşitliliği belirlediği vurgulanmaktadır. Dahası dijitalleşme bağlamında Z ve Alfa kuşaklarının bilgiye erişim, dijital iletişim ve içerik üretim süreç ve deneyimleri incelenirken, dijital okuryazarlığın yaş gruplarına göre farklılaşması ve algoritmik bilginin eşitsizlikleri yeniden üretebilme potansiyeli değerlendirilmektedir. Bölüm, kuşaklararası etkileşimin aile, eğitim, çalışma yaşamı ve gündelik yaşam alanlarında nasıl kurulduğunu ortaya koyarak kuşak farklılaşmasının dönüştürücü toplumsal dinamiklerini bütüncül bir çerçevede tartışmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, bu çalışma kuşakların tarihsel gelişimini sosyolojik perspektiften inceleyerek kuşaklar arası benzerlikleri, farklılıkları ve etkileşim biçimlerini toplumsal dönüşüm dinamikleri üzerinden analize tabi tutmaktadır.

1 Bağımsız Araştırmacı, yazarn363@gmail.com , ORCID ID: 0009-0002-5626-0859

Giriş

Kuşaklar, farklı yaş grupları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları anlamlandırabilmek ve bireylerin toplum içindeki etkileşim biçimlerini açıklayabilmek açısından önemli toplumsal yapılar olarak belirginleşir (Yılmaz & Aktürk, 2024, s. 17). Kuşakların oluşumunda, bireylerin içinde yaşadıkları dönemin toplumsal, ekonomik ve siyasi olaylarının belirleyici bir rol oynadığı görülmektedir (Göktaş & Çarıkçı, 2015, s. 8). Bu bağlamda kuşak kavramı, belirli bir zaman diliminde doğup büyüyen, bu süreçte meydana gelen tarihsel ve toplumsal gelişmelerden etkilenerek benzer özellikler, değer yargıları ve bakış açıları geliştiren birey grupları olarak tanımlanabilmektedir (Berkup, 2014; Güzel, 2023, s. 1991).

Her kuşağın yaşamı algılama biçimi, iş yaşamına yönelik beklentileri, iletişim tarzları, değer sistemleri ile güçlü ve zayıf yönleri farklılık gösterir (Mannheim, 1952). Bu farklılıkların temelinde, bireylerin yetişkinliğe ulaşmaya kadar karşılaştıkları tarihsel, politik ve sosyoekonomik gelişmelerin belirleyici etkisi bulunmaktadır (Demirel, 2021, s. 6). Dolayısıyla kuşaklar, yalnızca yaş temelli bir sınıflandırma değil, aynı zamanda belirli tarihsel deneyimlerin ortaklaşa paylaşıldığı sosyokültürel oluşumlar olarak değerlendirilmektedir (Mannheim, 1952; Mead, 1970). Bu yaklaşım, kuşakların yalnızca yaş temelli kategoriler olmadığı, ortak tarihsel deneyimler üzerinden şekillenen toplumsal konumlanışlar olduğu üzerine şekillenirken kökleri Mannheim geleneğine uzanmakta; kuşak sosyolojisi çalışmalarında vurgulanmaktadır. Buna ek olarak bazı yaklaşımlar kuşakların tarihsel süreç içinde belirli döngüler ve ortak deneyim örüntüleri etrafında şekillendiğini ileri sürmektedir (Pilcher, 1994; Strauss & Howe, 1991). Literatürde en yaygın kullanılan kuşak sınıflandırması; Sessiz Kuşak, Bebek Patlaması Kuşağı, X Kuşağı, Y Kuşağı, Z Kuşağı ve Alfa Kuşağı şeklinde yapılmaktadır. Bu sınıflandırma, kuşakların tarihsel süreç içerisinde maruz kaldıkları toplumsal olaylar, teknolojik gelişmeler ve sosyokültürel dönüşümler doğrultusunda farklı özellikler geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Bu bölümde, Mannheim'ın (1952) kuşak olgusundan beslenerek kuşakların tarihsel gelişimini Sessiz Kuşak'tan Alfa Kuşağı'na kadar ele alacak, böylece kuşaklar arası benzerlikler, farklılıklar ve dönüşüm dinamikleri derinlemesine tartışılacaktır.

1. Kuşak Olgusunun Dönüşümü: Sessiz Kuşaktan Alfa Kuşağına

İnsanlar tarih boyunca yaşamlarını sürdürebilmek amacıyla hem birbirleriyle hem de içinde buldukları çevreyle sürekli etkileşim hâlinde olmuşlardır (Mead, 1970). Bu etkileşim, yalnızca gündelik yaşam pratiklerini düzenlemekle sınırlı kalmamış; aynı zamanda toplumsal kurumların, değer sistemlerinin

ve kültürel normların şekillenmesinde de belirleyici olmuştur (Berger & Luckmann, 2016). Bireyler bir yandan içinde buldukları toplumsal yapıya yön verirken, diğer yandan da ekonomik krizler, savaşlar, siyasal dönüşümler, göç hareketleri ve teknolojik gelişmeler gibi büyük ölçekli toplumsal olaylardan doğrudan etkilenmişlerdir (Mannheim, 1952). Bu tür tarihsel kırılma anlarının, bireylerin yaşam tarzlarını, beklentilerini ve toplumsal meseleleri yorumlama biçimlerini dönüştürdüğü; aynı tarihsel dönemi paylaşan bireylerin bu olaylara benzer tutum ve tepkiler geliştirebildiği gözlemlenmektedir. Bu gözlem doğrultusunda geliştirilen kuramsal ve ampirik çalışmalar, kuşak kavramını sosyolojik analizlerin önemli bir bileşeni hâline getirmiştir.

Sosyolojik perspektiften kuşak, çoğu çalışmada yaklaşık 25-30 yıllık zaman dilimleri içinde doğan bireylerin oluşturduğu yaş grupları olarak ele alınmaktadır (Pilcher, 1994). Bununla birlikte kuşak yalnızca biyolojik yaşa dayalı bir sınıflandırma değildir; daha ziyade, belirli bir tarihsel dönemde doğup büyüyen ve bu dönemin toplumsal, ekonomik, politik ve kültürel koşulları içinde sosyalleşen bireylerin ortak deneyimleri üzerinden şekillenen bir toplumsal kategoridir (Mannheim, 1952). Bu çerçevede kuşak, belirli bir zaman aralığında doğmuş, aynı dönem içinde gerçekleşen toplumsal olaylardan etkilenmiş ve bu etkilenme doğrultusunda benzer değerler, tutumlar ve dünya görüşleri geliştirmiş bireyler topluluğu olarak tanımlanabilir. Dahası, kuşak kavramının açıklayıcılığını değerlendirirken belirli sınırlılıkları göz önünde bulundurmak gerekir (Gürbüz, 2015). Her kuşağın ortak bazı karakteristik özellikleri, tutum ve davranış örüntüleri, değer yargıları ile güçlü ve zayıf yönleri olduğundan söz edilse de, her bireyin ait olduğu kuşağın tüm özelliklerini aynı ölçüde taşıdığını varsaymak indirgemeci bir yaklaşım olacaktır. Kuşak içi çeşitlilik; sınıf konumu, eğitim düzeyi, yaşanılan coğrafya, kültürel çevre ve aile yapısı gibi birçok değişkenle birlikte düşünülmelidir.

Kuşaklar arası farklılaşma yalnızca tarihsel olaylara verilen tepkiler üzerinden değil, aynı zamanda gündelik üretim ilişkileri ve emek pratikleri üzerinden de değerlendirilebilmektedir (Kendir Gök, 2026). Örneğin kadın emeği, kuşaklar arası bilgi aktarımı, dayanışma pratikleri ve toplumsal cinsiyet rolleri aracılığıyla toplumsal yapının yeniden üretiminde önemli bir rol oynamaktadır. Farklı yaş gruplarına mensup kadınların üretim süreçlerine katılım biçimlerinin kuşaksal deneyimler, ekonomik kırılmalıklar ve toplumsal cinsiyet normları ile kesişebildiği görülmektedir. Bu durum, üretim süreçlerinin yalnızca ekonomik faaliyetler olarak değil, aynı zamanda toplumsal yeniden üretim ve kültürel aktarım mekanizmaları ile iç içe geçmiş süreçler olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Kadın emeğinin yalnızca üretim alanlarında değil, aynı zamanda bakım, bilgi aktarımı ve dayanışma ağları üzerinden toplumsal sürekliliğin sağlanmasında da belirleyici rol oynadığı vurgulanmaktadır (Pilcher,

2017). Bu bulgular, kuşakların yalnızca yaş temelli kategoriler olmadığını; emek deneyimleri, dayanışma ağları ve sosyoekonomik koşullar içinde şekillenen dinamik toplumsal oluşumlar olduğunu göstermektedir (Kendir Gök, 2026). Dolayısıyla kuşaklar, homojen gruplar olarak değil; ortak tarihsel deneyimlerin etrafında şekillenen fakat kendi içinde farklılaşabilen toplumsal kümeler olarak ele alınmalıdır.

Konuya ilişkin literatür incelendiğinde, en yaygın kuşak sınıflandırmasının Sessiz Kuşak (Gelenekseller), Bebek Patlaması Kuşağı, X Kuşağı, Y Kuşağı ve Z Kuşağı biçiminde yapıldığı görülmektedir (Türsun & Göngen, 2024, s. 73). Bazı çalışmalarda bu sınıflandırmaya Alfa Kuşağı da eklenmekte ve kuşak tartışmaları dijitalleşme, hızlanan toplumsal değişim ve yeni sosyalleşme biçimleri bağlamında daha da genişletilmektedir. Bu sınıflandırmaların amacı, farklı kuşakların yaşadıkları dönemin koşullarına bağlı olarak geliştirdikleri değer dünyalarını ve toplumsal olaylara verdikleri tepkileri daha sistematik biçimde tartışabilmektir.

1.1. Sessiz Kuşak

Sessiz kuşak, kuşak sınıflandırmalarında en eski kuşak olarak kabul edilmekte olup, genel olarak 1925-1945 yılları arasında doğan bireyleri kapsamaktadır. Günümüzde bu kuşağa mensup bireylerin önemli bir kısmı emeklilik döneminindedir (Strauss & Howe, 1991; Demirel, 2021). Literatürde “geleneksel kuşak” olarak da adlandırılan Sessiz Kuşak kavramına ilk kez 1951 yılında Time dergisinde yayımlanan bir makalede yer verilmiştir (TIME, 1951). Bu kuşağa “sessiz” adının verilmesinde, kuşak üyelerinin daha temkinli, içe dönük ve otoriteye saygılı bir toplumsal profil sergilemeleri etkili olmuştur.

Sessiz Kuşak, modern toplumların ekonomik ve kurumsal altyapısının oluşumunda önemli rol oynamış bir kuşak olarak değerlendirilebilir. Özellikle tarım toplumundan sanayileşmiş ekonomilere geçiş sürecinde üretim biçimlerinin dönüşmesine katkı sağlamışlardır (Strauss & Howe, 1991). Bu kuşağın üyeleri, erken yaşta evlenme ve aile kurma eğilimleri ile dikkat çekmektedir. Aile kurumu, bu kuşak için merkezi bir toplumsal değer olarak öne çıkmaktadır. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde, Sessiz Kuşak’ın 2020 yılı itibarıyla toplam nüfusun yaklaşık %5’ini oluşturduğu görülmektedir (Demirel, 2021).

Sessiz Kuşak üyeleri, 1929 Büyük Ekonomik Buhranı ve II. Dünya Savaşı gibi küresel ölçekte etkili olan kriz ve savaş dönemlerinde yetişmişlerdir (Levickaite, 2010, s. 173-174). Bu zorlu tarihsel koşullar, kuşak üyelerinin yaşam anlayışlarını, değer sistemlerini ve çalışma hayatına bakış açılarını önemli ölçüde şekillendirmiştir. Bu bağlamda, otoriteye saygı, güçlü iş ahlakı,

dürüstlük ve kurumsal sadakat bu kuşağın öne çıkan temel değerleri arasında yer almaktadır. Sessiz Kuşak bireyleri genellikle uzun süre aynı kurumda çalışmayı tercih eden ve çalışmayı bir sorumluluk veya zorunluluk olarak değerlendiren bireyler olarak tanımlanmaktadır.

Ayrıca Büyük Buhran döneminde edinilen deneyimler, bu kuşak üyelerinde tasarruf eğiliminin güçlü olmasına neden olmuştur. Otorite figürlerine saygı, işverene ve kuruma bağlılık, sektörel sadakat ve ulusal aidiyet duygusu bu kuşağın toplumsal değer sisteminin önemli unsurlarıdır. Bununla birlikte Sessiz Kuşak üyeleri, düzen ve istikrarı önceleyen, geleneksel değerlere bağlı, liderlik ve otorite figürlerinden yönlendirme bekleyen bireyler olarak tanımlanmaktadır. Teknolojik gelişmelere uyum sağlama konusunda diğer kuşaklara kıyasla daha temkinli olmaları da literatürde vurgulanan özellikler arasında yer almaktadır (Demirel, 2021, s. 1802-1803).

1.2. Bebek Patlaması Kuşağı (Baby Boomers)

Bebek Patlaması Kuşağı, genel olarak 1946-1964 yılları arasında doğan bireyleri kapsamaktadır ve kuşak sınıflandırmalarında ikinci kuşak olarak değerlendirilmektedir (Strauss, W., & Howe, 1991). Bu kuşak kendi içinde alt gruplara ayrılmakta; 1946-1955 yılları arasında doğanlar “öncü boomers”, 1956-1964 yılları arasında doğanlar ise “geç boomers” olarak adlandırılmaktadır (Demirel, 2021). II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinin ardından birçok ülkede, özellikle Avrupa ve Amerika'da yaşanan ekonomik refah artışı ve toplumsal istikrar ortamı doğum oranlarında önemli bir yükselişe neden olmuş, bu durum söz konusu kuşağın “Bebek Patlaması Kuşağı” olarak adlandırılmasına yol açmıştır. Nüfus büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde, bu kuşak en kalabalık kuşaklardan biri olarak kabul edilmektedir (Geiger, 2015). Literatürde Bebek Patlaması Kuşağı aynı zamanda “Soğuk Savaş Kuşağı” olarak da ifade edilmektedir (Demirel, 2021, s. 1803).

Bu kuşak üyeleri, Doğu-Batı ekseninde şekillenen iki kutuplu dünya düzeninin yarattığı siyasal ve ideolojik gerilimlerin yaşandığı bir tarihsel döneme tanıklık etmişlerdir. Aynı zamanda bu dönem, ekonomik büyümenin hızlandığı ve refah seviyesinin yükseldiği bir süreç olarak da dikkat çekmektedir. Ekonomik refahın artışı, tüketim kültürünün yaygınlaşmasına ve eğlence odaklı yaşam tarzlarının görünür hâle gelmesine zemin hazırlamıştır. Toplumsal mücadele alanında ise bu kuşağın özellikle sosyal haklar, eşitlik ve özgürlük talepleri etrafında şekillenen hareketlere katılım gösterdiği görülmektedir (Türsun & Göngen, 2024, s. 73).

Bebek Patlaması Kuşağı, aile içi sorumluluklar açısından da özgün bir konuma sahiptir. Bu kuşak üyeleri, yaşamlarının belirli dönemlerinde hem

çocuklarının bakımını üstlenmiş hem de yaşlanan ebeveynlerinin bakım sorumluluğunu taşımışlardır. Bu nedenle literatürde “sandviç kuşak” olarak da adlandırılmaktadır. Türkiye bağlamında değerlendirildiğinde, Bebek Patlaması Kuşağı’nın 2020 yılı itibarıyla toplam nüfusun yaklaşık %21’ini oluşturduğu görülmektedir.

Eğitim açısından bakıldığında, bu kuşak üniversite eğitiminin sınırlı olduğu bir dönemde yetişmiş ve yükseköğretimi önemli bir statü göstergesi olarak değerlendirmiştir. Bu durum, kuşağın disiplinli eğitim anlayışının çalışma yaşamına da yansımaya katkı sağlamıştır. Bebek Patlaması Kuşağı üyeleri, çalışma hayatında disiplinli, çalışkan, iş birliğine açık, kariyer odaklı ve kurumsal bağlılığı yüksek bireyler olarak tanımlanmaktadır. Başarıya ulaşmak için fedakârlık yapılması gerektiğine inanan bu kuşak, uzun süre aynı kurumda çalışmaya eğilimli olup, işlerini yaşamlarının merkezine yerleştiren bireyler olarak değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte Bebek Patlaması Kuşağı, toplumsal konulara duyarlılık gösteren bir kuşak olarak da öne çıkmaktadır. Çevre sorunları, toplumsal eşitlik, ırk ayrımcılığı ve temel haklar gibi konularda aktif bir duruş sergilemişlerdir. Bu kuşağın gençlik dönemine denk gelen 1968 toplumsal hareketleri, otoriteye karşı eleştirel bakışın ve toplumsal değişim taleplerinin güçlenmesine zemin hazırlamıştır. Ayrıca bu kuşak, uzay yarışının başlangıcı, Kennedy suikastı, Soğuk Savaş gerilimleri ve Vietnam Savaşı gibi küresel ölçekte etkili tarihsel olaylara doğrudan tanıklık etmiştir (Demirel, 2021, s. 1803).

1.3. X Kuşağı

X Kuşağı, kuşak sınıflandırmalarında üçüncü kuşak olarak kabul edilmekte olup genel olarak 1965-1980 yılları arasında doğan bireyleri kapsamaktadır. Bu dönemde yaşanan toplumsal ve demografik değişimler, kuşağın nüfus büyüklüğünü de etkilemiştir. Kadın hakları alanındaki gelişmeler, doğum kontrol yöntemlerinin yaygınlaşması ve kürtajın yasal statü kazanması gibi faktörler doğum oranlarının düşmesine neden olmuş; bu durum X Kuşağı’nın kuşak sınıflandırmaları içinde görece daha küçük bir nüfusa sahip olmasına yol açmıştır. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde, X Kuşağı’nın 2020 yılı itibarıyla toplam nüfusun yaklaşık %22’sini oluşturduğu görülmektedir.

X Kuşağı üyeleri, petrol ve enerji krizleri, kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması, suç ve boşanma oranlarındaki artış, AIDS salgını, ideolojik çatışmalar ve askeri darbeler gibi çok yönlü toplumsal gelişmelere tanıklık etmişlerdir. Bu gelişmelerin yarattığı ekonomik, siyasal ve kültürel belirsizlik ortamı nedeniyle literatürde bu kuşak zaman zaman “Gölge Kuşak” veya “Kayıp Kuşak” olarak da adlandırılmaktadır. Aynı dönemde kadınların çalışma

hayatına daha yoğun biçimde katılmaya başlaması, aile yapısında ve çocuk yetiştirme pratiklerinde önemli değişimlere yol açmıştır. Bu bağlamda X Kuşağı, ebeveynlerinin büyük ölçüde çalışma hayatında yer aldığı ve çocukların günün önemli bir bölümünü kendi başlarına geçirmek zorunda kaldığı ilk kuşak olarak değerlendirilmektedir.

Bu durumun kuşak üyeleri üzerinde farklı etkiler yarattığı görülmektedir. Bazı araştırmalar, görece bağımsız büyüme deneyiminin bu kuşağın uyum sağlama, problem çözüme ve dayanıklılık becerilerini güçlendirdiğini ileri sürmektedir. Buna karşılık bazı çalışmalar ise ebeveyn ilgisinin sınırlı olduğu koşullarda yetişmenin yalnızlık, kaygı ve psikolojik kırılma gibi durumları artırabileceğini savunmaktadır.

X Kuşağı üyelerinin çalışma hayatına bakışında, erken yaşlarda edinilen sorumluluk duygusunun etkili olduğu görülmektedir. Bu kuşak, otoriter yönetim anlayışlarından hoşlanmamakla birlikte, hedeflerine ulaşmada bireysel yaratıcılığı ve esnek problem çözüme yöntemlerini tercih etmektedir. Çalışma hayatında iş odaklı olmaları, bireysel performansa önem vermeleri ve iş-yaşam dengesi kurma eğilimleri bu kuşağın belirgin özellikleri arasında yer almaktadır. Ayrıca yalnız büyüme deneyiminin, aile kurumuna verilen önemin artmasına ve iş ile aile sorumluluklarını dengeleme çabasının güçlenmesine katkı sağladığı da ileri sürülmektedir.

X Kuşağı, sosyal olaylara karşı duyarlılık gösteren, otoriteye karşı eleştirel fakat saygılı bir yaklaşım geliştiren ve iş yaşamında yüksek motivasyona sahip bireyler olarak tanımlanmaktadır. İş yerinde geri bildirim, gelişim fırsatları ve zorlu görevler bu kuşağın motivasyon kaynakları arasında yer almaktadır. Bununla birlikte X Kuşağı üyeleri, örgütsel bağlılık konusunda durumsal davranabilmekte; işverenlerine mutlak bağlılık göstermek yerine kariyer fırsatlarını değerlendirme eğilimi sergileyebilmektedir. Buna karşın mesleki bağlılıklarının yüksek olduğu görülmektedir.

Teknolojik dönüşüm açısından değerlendirildiğinde, X Kuşağı analog dünyadan dijital dünyaya geçiş sürecini doğrudan deneyimlemiş bir kuşaktır. Doğdukları dönemde ev içi mekanik teknolojiler yaygınken, yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde kişisel bilgisayarların ve dijital sistemlerin iş hayatına dâhil olması üretim ve çalışma biçimlerini önemli ölçüde değiştirmiştir. X Kuşağı, bu dönüşüme uyum sağlamaya çalışan ve geleneksel değerlerle modern teknolojik gelişmeler arasında denge kurmaya çalışan bir kuşak olarak değerlendirilmektedir. Bu yönüyle, hem geleneksel toplumsal değerleri hem de modernleşme süreçlerinin etkilerini birlikte taşıyan bir geçiş kuşağı niteliği göstermektedir (Demirel, 2021, s. 1804-1805).

1.4. Y Kuşağı

Y Kuşağı, kuşak sınıflandırmalarında X Kuşağı'ndan sonra gelen dördüncü kuşak olarak kabul edilmekte olup genel olarak 1981-1999 yılları arasında doğan bireyleri kapsamaktadır. Literatürde Y Kuşağı; Milenyum Kuşağı, Dijital Kuşak ve Gelecek Kuşak gibi farklı kavramlarla da ifade edilmektedir. Y Kuşağı, 20. yüzyılda doğan son kuşak olma özelliğini taşımaktadır. Nüfus büyüklüğü açısından değerlendirildiğinde, Bebek Patlaması Kuşağı'ndan sonra en kalabalık kuşaklardan biri olduğu görülmektedir. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu tarafından yayımlanan Dünya Nüfus Raporu 2020 verilerine göre, 2020 yılı itibarıyla dünya nüfusu 7,78 milyara ulaşmış olup bu nüfusun yaklaşık 1,8 milyarını Y Kuşağı üyeleri oluşturmaktadır. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde ise Y Kuşağı'nın 2020 yılı itibarıyla toplam nüfusun yaklaşık %35'ini oluşturduğu görülmektedir.

Y Kuşağı bireylerinin önemli bir kısmı, X Kuşağı'nda olduğu gibi çalışan ebeveynler tarafından yetiştirilmiştir. Ancak bu kuşağın ebeveynleri, çocuklarının güvenliği, eğitimi ve yaşam standartları konusunda daha koruyucu bir yaklaşım benimsemiştir. Literatürde “helikopter ebeveynlik” olarak adlandırılan bu yaklaşım, ebeveynlerin çocuklarının yaşam süreçlerine yoğun biçimde dâhil olması ve karşılaştıkları engelleri azaltmaya yönelik müdahalelerde bulunması şeklinde tanımlanmaktadır.

Y Kuşağı, 1980 sonrası hız kazanan teknolojik dönüşüm süreci içerisinde büyümüştür. Bu nedenle teknoloji, bu kuşağın yaşam pratiklerinin merkezinde yer almaktadır. Y Kuşağı üyeleri, erken yaşlarda bilgisayar teknolojisi ile tanışmış; akıllı telefonlar, dizüstü bilgisayarlar ve sosyal medya araçlarıyla büyüyen ilk kuşak olarak değerlendirilmektedir. İletişim süreçlerinde çevrim içi teknolojileri yoğun biçimde kullanmaları, dijital teknolojinin bu kuşağın sosyal ilişkileri, değer sistemleri ve yaşam beklentileri üzerindeki etkisini göstermektedir.

Dijitalleşmenin etkisi, Y Kuşağı'nın davranış biçimlerini ve yaşam anlayışını önemli ölçüde şekillendirmiştir. Bireysellik, özgürlük arayışı ve girişimcilik eğilimi bu kuşağın belirgin özellikleri arasında yer almaktadır. Y Kuşağı üyeleri, yüksek yaşam standartlarını hedefleyen, bireysel başarıya önem veren ve kendi işini kurmaya yönelen bireyler olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte, çalışma hayatına bakışları önceki kuşaklardan farklılık göstermektedir. Çalışma, yalnızca ekonomik bir zorunluluk değil; bireysel kimlik ve kendini gerçekleştirme sürecinin bir parçası olarak görülmektedir. “Anlamlı iş” ve bireysel ifade alanı sunan çalışma ortamlarına yönelik beklentiler bu kuşakta oldukça yüksektir.

Y Kuşağı, otoriter ve hiyerarşik yönetim biçimlerine eleştirel yaklaşmakta; daha katılımcı, esnek ve yatay örgütsel ilişkilere yönelmektedir. Çoklu görev yapabilme kapasitesi, hızlı adaptasyon yeteneği ve değişime açıklık bu kuşağın öne çıkan özellikleri arasında yer almaktadır. Bununla birlikte bazı çalışmalar, Y Kuşağı'nın kurumsal bağlılık düzeyinin önceki kuşaklara kıyasla daha düşük olduğunu ve iş değişikliğine daha açık olduğunu ortaya koymaktadır.

Y Kuşağı, analog dünyadan dijital dünyaya geçiş sürecini deneyimlemiş ilk kuşak olması açısından da önem taşımaktadır. Bu durum, teknolojiyi hem etkin kullanabilen hem de eleştirel biçimde değerlendirebilen bir kuşak profili ortaya çıkarmıştır. Geleneksel yaşam kalıplarından uzaklaşarak bireysel tercihler doğrultusunda yaşam biçimlerini şekillendirme eğilimleri bu kuşağın belirgin özelliklerinden biridir. Ayrıca Y Kuşağı üyeleri, çalışacakları kurumların kurumsal kimliğine, uluslararası yapısına, kariyer gelişim olanaklarına ve eğitim fırsatlarına önem vermektedir (Demirel, 2021, s. 1805-1806).

1.5. Z Kuşağı

Z Kuşağı, genel olarak 21. yüzyılda doğan ilk kuşak olarak kabul edilmekte ve kuşak sınıflandırmalarında beşinci kuşak olarak değerlendirilmektedir. Ancak literatürde Z Kuşağı'nın doğum aralığı konusunda tam bir görüş birliği bulunmamaktadır. Bazı çalışmalarda 2000-2020 yılları arasında doğan bireyler bu kuşak içerisinde değerlendirilirken, bazı kaynaklarda ise 1995-2010 yılları arasında doğan bireylerin Z Kuşağı'na dahil edildiği görülmektedir. Z Kuşağı'nın isimlendirilmesine ilişkin yaklaşımlardan biri, kuşak araştırmacıları Strauss ve Howe'un (1991) kuşak döngülerine ilişkin kuramsal çerçevesine dayanmaktadır. Literatürde bu kuşak; İnternet Kuşağı, Dijital Yerli Kuşak, M Kuşağı veya Kristal Kuşak gibi farklı kavramlarla da ifade edilmektedir.

Z Kuşağı'nı önceki kuşaklardan ayıran en temel özellik, dijital teknolojilerin yoğun biçimde kullanıldığı bir dünyaya doğmuş olmalarıdır. Y Kuşağı dijitalleşme sürecinin gelişimine tanıklık etmiş bir kuşak olarak tanımlanırken, Z Kuşağı dijital teknolojilerin günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline geldiği bir dönemde yetişmiştir. Dijital teknolojilerin gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmesi, bireylerin bilgiye erişim ve bilgi üretim süreçlerinde dijital okuryazarlık becerilerinin önemini artırmıştır. Bununla birlikte dijital okuryazarlık düzeylerinin yaş gruplarına göre farklılaşabildiği ve özellikle ileri yaş gruplarının dijital bilgiye erişim, dijital içerik üretimi ve dijital teknolojileri kullanma süreçlerinde çeşitli yapısal ve kültürel engellerle karşılaşabildiği belirtilmektedir. Bu durum, dijitalleşmenin toplumsal katılım ve bilgiye erişim süreçleri üzerinde farklı yaş grupları açısından eşitsiz etkiler yaratabildiğini göstermektedir (Kendir Gök, 2025). İnternetin yaygınlaşması,

akıllı telefonların kullanımının artması ve sosyal medya platformlarının gündelik yaşamın merkezine yerleşmesi, bu kuşağın sosyalleşme biçimlerini önemli ölçüde etkilemiştir (Tosun, 2025).

Z Kuşağı bireyleri, iletişim süreçlerinde yüz yüze etkileşimden ziyade dijital iletişim araçlarını daha yoğun kullanma eğilimindedir (Güzel, 2019). Sosyal medya, çevrim içi iletişim platformları ve dijital içerik üretim araçları, bu kuşağın sosyal ilişkilerinin önemli bir parçası hâline gelmiştir. Bu kuşak, internet erişimi olmadan bir yaşam deneyimi yaşamamış olması nedeniyle “dijital yerli” olarak da tanımlanmaktadır (Selwyn, 2009). Z Kuşağı üyeleri, dijital cihazları ileri düzeyde kullanabilmekte, aynı anda birden fazla dijital etkinliği sürdürebilmekte ve bilgiye hızlı erişim sağlayabilmektedir.

Bilgiye erişim hızının artması, Z Kuşağı'nın yalnızca bilgi tüketen değil, aynı zamanda içerik üreten bireyler olarak tanımlanmasına da zemin hazırlamıştır. Algoritmik sistemler aracılığıyla bilginin üretimi ve dolaşıma sokulması süreçlerinde, mevcut toplumsal güç ilişkilerinin ve eşitsizliklerin veri setleri ve yapay zekâ karar mekanizmaları üzerinden yeniden üretilebildiği de tartışılmaktadır (Kendir Gök, 2025, s. 294-295). Bu durum, dijital ortamlarda üretilen ve dolaşıma giren bilginin yalnızca teknik bir süreç olmadığını, aynı zamanda toplumsal normların, değerlerin ve güç ilişkilerinin yeniden şekillendiği sosyokültürel bir alan olarak değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir (Haraway, 2013).

Sosyal ilişkiler açısından değerlendirildiğinde, Z Kuşağı'nın aile ile duygusal bağlarını tamamen koparmaktan ziyade daha sınırları belirgin ve bireysel alanı koruyan ilişki biçimleri geliştirdiği görülmektedir. Otoriteye yaklaşım açısından ise daha katılımcı, müzakereye dayalı ve karşılıklı anlayışı temel alan ilişki biçimlerini tercih ettikleri ifade edilmektedir. Bu bağlamda Z Kuşağı, hiyerarşik ve tek yönlü otorite anlayışına kıyasla karşılıklı iletişimi ve açıklığı önceleyen bir kuşak olarak değerlendirilmektedir. Aile içi ilişkilerde ise bireysel özgürlük ile koruyucu ebeveyn tutumları arasında zaman zaman gerilimlerin ortaya çıkabildiği belirtilmektedir (Demirel, 2021, s. 1807-1808).

1.6. Alfa Kuşağı

Alfa Kuşağı, genel olarak 2010 yılı ve sonrasında doğan bireyleri kapsayan ve dijital teknolojilerin yaşamın her alanına entegre olduğu bir dönemde dünyaya gelen kuşak olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2021). Literatürde bu kuşak zaman zaman “dijital yerlilerin ikinci nesli” olarak da ifade edilmektedir. Alfa Kuşağı bireyleri, bilgi teknolojileriyle erken yaşta tanışmakta ve dijital araçları günlük yaşamlarının doğal bir parçası olarak kullanmaktadır (Demirel, 2021; Güzel, 2023). Bilgisayarlar, video oyunları, internet ve mobil teknolojiler, bu

kuşağın sosyalleşme süreçlerini, öğrenme biçimlerini ve iletişim pratiklerini önemli ölçüde şekillendirmektedir.

Alfa Kuşağı'nın en belirgin özelliği, doğrudan dijital ekosistem içerisinde doğmuş olmalarıdır (Demirel, 2021). Teknoloji yalnızca bir araç değil, aynı zamanda sosyal etkileşim, eğitim süreçleri ve gündelik yaşam organizasyonunun temel unsurlarından biri hâline gelmiştir. Bu kuşağın gelişiminde ebeveynlerin teknoloji kullanımı, eğitim sistemlerinin dijitalleşmesi ve çevrim içi sosyal ağların yaygınlığı önemli rol oynamaktadır.

Literatürde Alfa Kuşağı'nın bireysellik eğiliminin güçlü olabileceği, kişisel alan ve bireysel deneyimlere önem verebileceği yönünde değerlendirmeler bulunmaktadır (Yılmaz & Aktürk, 2024). Bununla birlikte bu kuşak, deneyimlerini dijital platformlar aracılığıyla paylaşma konusunda daha açık olabilmektedir. Mahremiyet algısının önceki kuşaklara kıyasla farklı biçimlerde şekillenebileceği de tartışılan konular arasında yer almaktadır (Demirel, 2021).

Alfa Kuşağı'nın teknolojiye dayalı öğrenme süreçlerine daha yatkın olduğu, giyilebilir teknolojiler, mobil uygulamalar ve dijital oyunlar gibi araçlara yüksek ilgi gösterdiği ifade edilmektedir (Yılmaz & Aktürk, 2024). Ayrıca bu kuşağın dijital erişim imkânlarının genişliği nedeniyle girişimcilik, içerik üretimi ve dijital yaratıcılık alanlarında erken yaşta deneyim kazanabileceği değerlendirilmektedir (Güzel, 2023).

Sosyal ilişkiler açısından değerlendirildiğinde, Alfa Kuşağı'nın dijital iletişim araçlarını yoğun biçimde kullanmakla birlikte bireysel alan ihtiyacını da korumaya yönelik eğilimler gösterebileceği ifade edilmektedir. Çevrim içi alışveriş, dijital medya tüketimi ve çevrim içi sosyalleşme pratikleri bu kuşağın yaşam biçiminde belirgin yer tutmaktadır. Bununla birlikte, fiziksel sosyal etkileşim biçimlerinin tamamen ortadan kalkmadığı, ancak farklı biçimlerde yeniden şekillendiği belirtilmektedir.

Genel olarak Alfa Kuşağı'nın hızlı bilgi akışına uyum sağlayabilen, çok yönlü dijital becerilere sahip, çevresel ve sosyal sorunlara karşı farkındalık geliştirebilen bir kuşak olabileceği öngörülmektedir. Ancak bu kuşak henüz gelişim sürecinde olduğundan, kuşağa ilişkin değerlendirmelerin büyük ölçüde öngörü niteliği taşıdığı ve zaman içerisinde daha net biçimde ortaya konulabileceği vurgulanmaktadır (Demirel, 2021, s. 1808-1809).

2. Kuşakların Birlikte Var Oluşu ve Kuşaklararası Etkileşim

Günümüzde geçmiş dönemlere kıyasla daha fazla kuşak aynı toplumsal yapı içerisinde birlikte yaşamaktadır. Kuşaklar arası etkileşim yalnızca aile içinde değil; eğitim kurumları, çalışma yaşamı ve sosyal yaşamın farklı alanlarında da

belirleyici hâle gelmiştir (Becerikli, 2013). Almeida ve Silva'ya (2011) göre kuşaklar; aile, akran grupları, sosyal çevre, eğitim ve çalışma yaşamı gibi çok katmanlı sosyal ağlar içerisinde sürekli etkileşim hâlinindedir (Akt., Demirel, 2021, s. 1814-1815).

Günümüz toplumsal yapısında Sessiz Kuşak, Bebek Patlaması Kuşağı, X Kuşağı, Y Kuşağı, Z Kuşağı ve Alfa Kuşağı olmak üzere birden fazla kuşağın eş zamanlı olarak varlığını sürdürdüğü görülmektedir. Bu durum, kuşaklar arası değer farklılıklarının, algı farklılıklarının ve iletişim biçimlerinin toplumsal ilişkiler üzerinde etkili olmasına neden olmaktadır. Farklı kuşakların örneğin aile kurumuna yönelik algılarının kültürel deneyimler ve toplumsal dönüşümler doğrultusunda değişebildiği ve bu farklılaşmanın metaforik temsiller üzerinden de gözlemlenebildiği çeşitli çalışmalar tarafından ortaya konulmaktadır (Aynacı, 2025).

Kuşakların genel özellikleri incelendiğinde; Sessiz Kuşak'ın aileye ve otoriteye bağlılık, Bebek Patlaması Kuşağı'nın disiplin ve çalışma odaklılık, X Kuşağı'nın bireysel sorumluluk ve uyum becerileri, Y Kuşağı'nın bireysellik ve girişimcilik eğilimi, Z Kuşağı'nın dijital beceriler ve hızlı bilgi erişimi gibi özelliklerle öne çıktığı görülmektedir.

Araştırmalar, kuşaklar arası algı farklılıklarının toplumsal ve siyasal süreçlerde farklı tepkiler ortaya çıkarabildiğini göstermektedir. Örneğin bazı ülkelerde Z Kuşağı'nın öncülük ettiği protesto hareketleri, kuşaklar arası farklı bakış açılarının toplumsal dönüşüm süreçlerinde etkili olabileceğini ortaya koymaktadır. Benzer şekilde bazı toplumsal olaylara yönelik değerlendirmelerde, önceki kuşakların daha kurumsal güven odaklı yaklaşım sergilerken, genç kuşakların sistemsel belirsizlik ve adalet tartışmalarına daha eleştirel yaklaşabildiği görülmektedir. Bu bulgular, kuşakların toplumsal olaylara yönelik algılarının zaman içinde değişebildiğini ve her kuşağın tarihsel deneyimleri doğrultusunda farklı tepkiler geliştirebildiğini göstermektedir.

2.1. Vaka 1: Bulgaristan Örneği Üzerinden Z Kuşağı ve Kuşaklar Arası Etkileşimin Sosyolojik Analizi

Bulgaristan'da Z kuşağının öncülük ettiği kitlesel protestolar, yalnızca anlık bir siyasal tepki değil; post-sosyalist dönüşümün yarattığı yapısal eşitsizliklerin kuşaklar arası bir kırılma noktasına ulaşmasının sonucudur. Genç kuşaklar, önceki kuşakların deneyimlediği sınırlı fakat görece öngörülebilir sosyal hareketlilik imkanlarına sahip değildir. Bu durum, kuşaklar arası fırsat eşitsizliğini derinleştirmiştir.

Mannheim'in (1952) kuşak teorisine göre kuşaklar, yalnızca yaş grupları değil; ortak tarihsel deneyimler etrafında şekillenen bilinç birlikleridir. Z kuşağı,

ekonomik güvencesizlik, yüksek işsizlik, yolsuzluk ve demokratik temsil krizini “normalleşmiş” bir siyasal düzen olarak deneyimlemiştir. Bu deneyim, onları önceki kuşaklardan daha radikal ve sabırsız bir siyasal pozisyona itmiştir.

Bulgaristan örneğinde kuşaklar arası çatışma, özellikle siyasal meşruiyet algısı üzerinden görünür hale gelmiştir. İleri yaş kuşaklar, istikrar ve düzeni önceleyen, mevcut siyasal aktörlerle uzlaşmaya daha yatkın bir tutum sergilerken

Z kuşağı, bu düzeni yolsuzluk, nepotizm ve elit çıkarların kurumsallaşması olarak algılamıştır. Bu noktada diğer kuşaklar köşelerine çekilip yine bana dokunmayan yılan bin yaşasın algısıyla bir nevi sessiz kaldılar fakat Z kuşağı bu düzene boyun eğmeyip protestolar yapmıştır diğer kuşaklar ise Z kuşağının

Bu protestolarını “gereksiz”, “saygısız”, “istikrarsızlaştırıcı olarak nitelendirmiştir. Bulgaristan’da olan bu olay kuşaklar arası çatışmanın yıkıcı değil dönüştürücü bir işlev görebileceğini göstermiştir. X kuşağının protestoları, hükümetin istifasına yol açarak, siyasal elitlerin dokunulmazlığına dair yerleşik kabulleri sarsmıştır. Z kuşağı diğer kuşaklar gibi pasif kalsaydı hak arama girişiminde bulunması ise bu düzen hep devam edecekti.

2.2. Vaka 2: Ekrem İmamoğlu’nun Diplomasının İptali Üzerinden Kuşaklararası Adalet ve Kurumsal Güven Algısı

Ekrem İmamoğlu’nun diplomasının iptal edilmesine ilişkin gelişmeler, farklı kuşakların kurumsal süreçlere ve adalet mekanizmalarına yönelik algılarındaki farklılaşmayı göstermesi açısından dikkat çekici bir örnek oluşturmaktadır. Bu olay, kuşakların aynı toplumsal gelişmeyi farklı anlamlandırma biçimlerine sahip olabileceğini ortaya koymaktadır.

X kuşağına mensup bazı bireylerin olayı daha çok hukuki ve kurumsal süreçler çerçevesinde değerlendirdiği ve devlet kurumlarının işleyişine yönelik görece daha yüksek bir güven düzeyi sergilediği görülmektedir (Demirel, 2021). Bu yaklaşım, söz konusu kuşağın sosyalleştiği dönemin kurumsal yapılarına ve otorite anlayışına dayalı deneyimleri ile ilişkilendirilebilir.

Y kuşağı bu olayı kurumsal bir hata ya da teknik mesele olarak değil; siyasi rekabetin hukuki araçlarla yürütülmesinin bir örneği olarak değerlendirmekte ve bunu adaletsizlik olarak görmedikleri için sessiz kalmayı tercih ettikleri gözükmemekte. Öte yandan ortada bir adaletsizlik olduğunu görseler bile tepki vermeyecekleri aşikâr. Bu durum Y kuşağında “emeğin değersizleştirilmesi”, “liyakat” ilkesinin aşınması ve gelecek güvencesinin zayıflaması gibi kaygıları tetiklemekte fakat Y kuşağının bu kaygıları için harekete geçmediği X kuşağı gibi sustuğu gözükmemektedir. Y kuşağında oluşan bir kaygı var fakat bu kaygıyı gidermek için herhangi bir tavır sergilediği pek görülüyor çünkü bana

dokunmayan yılan bin yaşasın algısının mevcut olduğu gözükmemekte. Bu hak kaybı onlara dokunmadığı için (dokunmadıklarını düşündükleri) için onlarda oluşan kaygının zamanla pasif hale geldiği görülmekte. Z kuşağı için diplomanın iptal edilmesi Ekrem İmamoğlu'nun kişisel durumundan çok daha geniş bir anlam sergilemektedir. Bu kuşak için diploma, zaten ekonomik ve toplumsal karşılığı giderek azalan bir semboldür. Ancak buna rağmen, geçmişte alınmış bir diplomanın iptal edilmesi sistemin öngörülemesizliğini ve adaletin uygulanmadığını adaletin siyasi çıkarlara göre şekillendiğini temsil etmektedir. Z ve alfa kuşağı bu olay için bugün bu diploma bu kadar kolay iptal ediliyorsa yarın aynı bize de olur algısı içinde Y kuşağında oluşan bana dokunmayan yılan bin yaşasın algısı bu kuşakta yıkıldı yerine Ateş düştüğü yeri yakar sanıyorduk, meğer dumana herkesi boğuyormuş ve “Bugün ona yarın bana” algısı oluştuğu için bu kuşak gösterilmesi gereken tepkiyi gösterdi.

2.3. Vaka: Kredi ve Yurtlar Kurumu Üzerinden Kuşaklararası Toplumsal Cinsiyet ve Güvenlik Algısı

Ege ve Bornova'daki Kredi ve Yurtlar Kurumu (KYK) yurtlarında saat 23.00 sonrası yurda giriş yapan kız öğrencilerin ailelerine bilgilendirme mesajı gönderilmesi uygulaması, kuşaklar arası toplumsal cinsiyet, güvenlik ve mahremiyet algılarındaki farklılaşmayı ortaya koyan önemli bir örnek oluşturmaktadır. Bu uygulama, öğrenciler tarafından protesto edilmiş ve kuşaklar arasında farklı değerlendirmelere yol açmıştır.

X ve Y kuşağı ile yapılan görüşmelerde, bazı katılımcıların bu uygulamayı öğrencilerin güvenliğini sağlamaya yönelik koruyucu bir önlem olarak değerlendirdiği görülmüştür. Bu yaklaşım, özellikle kadınların kamusal alandaki güvenliğine yönelik toplumsal kaygılar ve koruyucu aile yaklaşımı ile ilişkilendirilebilir. Ancak aynı katılımcıların bir bölümünün, benzer bir uygulamanın erkek öğrenciler için gerekli olmadığı yönünde görüş bildirmesi, toplumsal cinsiyet temelli güvenlik algılarının kuşaklar arası aktarımını göstermektedir.

Z ve Alfa kuşağında ise bu olayla ilgili bir ikicilik ortaya çıkmakta bir kısmı bu uygulamanın yapılmaması gerektiğini yapıyorsa erkeklere de yapılması gerektiğini belirtirken bir kısmı ise Türkiye de kadınlar can güvenliğinin sağlanamadığı gerekçesi ile bu uygulamayı doğru bulmaktadır. Bu uygulama aynı şekil erkekler için de yapılmalıdır evet ailelere haber verilmesi doğru olan bir uygulama çünkü bir çocuk kolay yetiştirilmiyor ve ülkemizde kadınların can güvenliği çok iyi bir şekilde sağlanamıyor kadın cinayetleri çok fazla bu kadın cinayetlerinin çoğunda da adalet yerini bulmuyor bir çiçek daha solmasın diye bu uygulama yapılmalı ancak aynı erkek öğrenciler için de yapılmalı.

Erkekler yapar kızlar dikkat etmeli. Erkektir, başına bir şey gelmez. O saatte kızlar dışarı da olmaz erkekler olabilir. Erkek adam kendini korur. Kızlar için tehlikeli ama erkekler için sorun değil. O erkek kim ne yapacak bu algıların yıkılması gerekir kızlarımızı korumak için böyle bir uygulama yaparken erkekler için de bu algılar oluşturulmamalıdır çünkü bu algılar gizli bir şekilde onların düşünce yapısını da şekillendiriyor.

3. Sonuç

Önceki yıllara kıyasla günümüzde daha fazla kuşak bir arada yaşamaktadır. Kuşaklar sadece aile içinde değil okullarda ve örgütlerde tüm düzeyleri kapsayan bir etkileşimde bulunmak zorundadırlar. Almedia ve Silva'ya (2011) göre kuşaklar aile ortamında, akran grubunda, sosyal bağlamda, iş ve eğitim ortamlarında sürekli etkileşimde buldukları bir sosyal ağ içerisinde yer alırlar. Günümüzde bu sosyal ağ içerisinde sessiz kuşak, bebek patlaması kuşağı, X, Y, Z kuşakları ve Alfa kuşağı olmak üzere altı tane kuşak yer almaktadır. Kuşakların en belirgin özelliklerine bakıldığında sessiz kuşak aile kavramına çok önem veren, otoriteye saygılı, dürüst ve ahlaklı bir kuşaktır. Bebek patlaması kuşağı disiplinli, çalışkan ve iş birliğine açık kişilerdir. X kuşağı çalışan ebeveynler sebebiyle yalnız büyümüş, erken yaşlarda kendi bakımlarını üstlenmiş bir kuşak olduklarından yalnız çalışmayı tercih eden ve otoriteden hoşlanmayan bireylerdir. Y kuşağı teknoloji ile tanışmış ilk kuşaktır. Özgürlüklerine düşkün girişimci ruhlulardır. Z kuşağı 21.yüzyıla ait ilk kuşaktır. Dijital teknoloji ile tanışmışlardır. Sosyal medya ve akıllı cihazlar ilk kez bu kuşak döneminde ortaya çıkmıştır. Araştırma, kuşaklar arasındaki farklı algıları ve potansiyel çatışmaları da ele almaktadır. Örneğin Bulgaristan'daki Z kuşağı liderliğindeki kitlesel protestolar, kuşaklar arası çatışmanın yıkıcı değil, dönüştürücü bir işlev görebileceğini göstermiştir. Bu protestolar siyasi elitlerin dokunulmazlığına dair yerleşik kabulleri sarsarak hükümetin istifasına yol açmıştır. Ayrıca bir diploma olayı üzerine yapılan değerlendirmede, x kuşağının “devlet hata yapmaz “algısına karşılık, Z ve Alfa kuşakları, olayı sistemin öngörülemezliği ve adaletsizliği olarak yorumlamış, “bana dokunmayan yılan bin yaşasın” anlayışından “bugün ona, yarın bana” algısına geçiş yaparak tepkilerini göstermişlerdir. Bu bulgular, kuşakların algılarının zamanla nasıl değiştiğini ve her kuşağın kendine özgü tepkilerini somut örneklerle ortaya koymaktadır.

Kaynakça

- Aynacı, C. (2025). X, Y ve Z Kuşaklarında Aile Algısı: Metaforik Temsillerin Karşılaştırmalı Analizi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Aile Yılı Özel Sayısı)*, 60-95. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1735620>
<https://izlik.org/JA92LS45PF>
- Becerikli, S. (2013). Kuşaklararası İletişim Farklılığı: Bilim Teknoloji ve Yenilik Haberleri Üzerinden Bir Odak Grup Çalışması. *Selçuk İletişim*, 8(1), 5-18. <https://doi.org/10.18094/si.03082>
- Berger, P., & Luckmann, T. (2016). The social construction of reality. İçinde, *Social theory re-wired* (ss. 110-122). London: Routledge.
- Berkup, S. B. (2014). Working with generations X and Y in generation Z period: Management of different generations in business life. *Mediterranean journal of social Sciences*, 5(19), 218-229. DOI:10.5901/mjss.2014.v5n19p218
- Demirel, Z. H. (2021). Çalışma Hayatında Geleceğin İnsan Kaynağı: Alfa Kuşağı. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18 (Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1796-1827. <https://doi.org/10.26466/opus.895924>
- Geiger, A. (2015, September 3). The whys and hows of generations research. Pew Research Center, U.S. Politics & Policy. Erişim: <https://www.pewresearch.org/politics/2015/09/03/the-whys-and-hows-of-generations-research/>
- Göktaş, P., & Çarıkcı, İ. H. (2015). Kuşakların siyasal iletişim, kültür ve liderlik açısından değerlendirilmesi. *MAKÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2.
- Gürbüz, S. (2015). "Kuşak Farklılıkları: Mit Mi, Gerçek Mi?" *İş ve İnsan Dergisi*, 2(1): 39- 57.
- Güzel, M. (2019). Dijital medyada doğan Z kuşağının sosyal medya ve yüz yüze iletişim becerileri: İstanbul Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir ön çalışma. İçinde C. Kandemir (Ed.), *Dijital Çağda Televizyon ve Medya* (ss. 235-260). İstanbul: Der Yayınları.
- Güzel, M. (2023). X ve Y kuşaklarının çocukları: Z ve Alfa kuşakları. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 10(98), 1990-2001. <https://doi.org/10.5281/zenodo.8306889>
- Haraway, D. (2013). Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. İçinde *Women, Science, and Technology* (ss. 455-472). London: Routledge.
- Kendir Gök, Y. (2025). Yapay Zeka Hikâyesi: Cinsiyetlendirilmiş ve Hegemonik Bilginin Algoritmik Yeniden Üretimi. *Feminist Tabayyül: Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 284-314. <https://doi.org/10.57193/FeminTa.2025.284>
- Kendir Gök, Y. (2026). Weaving Resistance: Gendered Labor and Solidarity in a Rural Workshop in Turkey. *Women's Studies International Forum*, 114, 103206. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2025.103206>

- Levickaite, R. (2010). Generations X, Y, Z: How Social Networks Form the Concept of the World without Borders (The Case of Lithuania). *LIMES: Cultural Regionalistics*, 3(2), 170-183. <https://doi.org/10.3846/limes.2010.17>
- Mannheim, K. (1952). *Essays on The Sociology of Knowledge*, New York: Oxford University Press.
- Mead, M. (1970). *Culture and Commitment: A Study of the Generation Gap*. USA: Holt, Rinehart& Winston.
- Pilcher, J. (1994). Mannheim's Sociology of Generations: An Undervalued Legacy. *British Journal of Sociology*, 45(3), 481-495. <https://www.jstor.org/stable/591659>
- Pilcher, J. (2017). *Women of Their Time: Generation, Gender Issues and Feminism*. London: Routledge.
- Selwyn, N. (2009). The digital native-myth and reality. İçinde, *Aslib proceedings*, 61 (4), 364-379
- Strauss, W. and Howe, N. (1991). *Generations: The History of America's Future, 1584 to 2069*. New York: William Morrow/Quill.
- TIME. (1951, 5 Kasım). People: The younger generation. Erişim: Time Magazine. <https://time.com/archive/6794406/people-the-younger-generation/>
- Tursun, M., & Göngen, M. A. (2024). Z Kuşağı ile Ebeveynleri Arasındaki İletişim Sorunları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), 70-90. <https://doi.org/10.21547/jss.1403580>
- Tosun, A. (2025). Z Kuşağı Bireylerin Sosyal Medya Kullanımı ve Siyasal Katılım/Tutumları Üzerine Bir İnceleme. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 23(56), 841-867. <https://doi.org/10.35408/comuybd.1570638>
- Yılmaz, E., & Aktürk, A. (2024). Alfa Kuşağının Eğitim Süreçlerine İlişkin Görüşleri. *SEBED*, 2(1), 16-32. <https://izlik.org/JA85NY89RG>

